

Departamentul de studii parlamentare și politici UE
Direcția pentru Uniunea Europeană

Sprijinirea regiunilor aflate la granița cu Rusia, Belarus și Ucraina

Mihaela Banu

Biroul pentru control parlamentar în domeniul afacerilor europene

10 martie 2026

Opiniile exprimate aparțin autorului și nu reprezintă punctul de vedere al
Camerei Deputaților.

Sprijinirea regiunilor aflate la granița cu Rusia, Belarus și Ucraina

La 18 februarie 2026, Comisia Europeană a dat publicității [Comunicarea privind regiunile estice ale UE aflate la granița cu Rusia, Belarus și Ucraina. Regiuni puternice pentru o Europă sigură](#), un document care detaliază strategiile menite a sprijini nevoile specifice ale acestor regiuni și a coordona eforturile de la diferite niveluri, punând accent atât asupra provocărilor, cât și asupra resurselor regionale.¹

Încă de la început, textul Comisiei pune securitatea întregii Uniuni pe seama rezistenței și stabilității regiunilor estice, acestea confruntându-se pe parcursul celor patru ani de război cu numeroase provocări, inclusiv amenințări hibride, instrumentalizarea migrației, încălcări ale spațiului aerian de către drone și avioane de vânătoare, interferențe de radiofrecvență, în special bruiajul sistemelor globale de navigație prin satelit, atacuri cibernetice, sabotajul traficului aerian și al infrastructurii terestre și submarine, manipularea și interferența informațiilor străine și o retorică ostilă. În plus, războiul a adâncit declinul demografic din unele zone, accelerând plecarea tinerilor educați și calificați și generând deficit de forță de muncă și închiderea sau reducerea serviciilor esențiale.

Comisia Europeană arată că cele mai afectate regiuni sunt cele de la granița externă cu Rusia și Belarus, ale căror activități comerciale transfrontaliere au fost paralizate, afectând grav comunitățile locale și statele membre în cauză, în sens larg. În același timp, regiunile aflate la granița cu Ucraina sunt nevoite să facă față unui aflus de persoane strămutate, dar și altor provocări cum ar fi perturbarea comerțului, deteriorarea serviciilor de sănătate ori o presiune mai mare asupra rețelelor de transport regionale. Drept urmare, aceste state membre au înregistrat o creștere mai lentă a PIB-ului și o inflație mai mare cu cel puțin 3,7 % față de media UE, iar situația lor este înrăutățită și de costurile mai mari ale împrumuturilor, de reducerea investițiilor și a cheltuielilor de consum, de creșterea cheltuielilor pentru apărare, precum și de creșterile bruște ale prețurilor energiei din cauza dependenței de gazele și petrolul rusesc.

În pofida tuturor acestor dificultăți, Comisia Europeană întrevide o serie de puncte forte ale acestor regiuni, care derivă din industrii, agricultură, silvicultură, resurse naturale unice, toate având însemnătate pentru securitatea și prosperitatea Uniunii. Pentru aceasta, Uniunea propune să vină în sprijinul acestora cu o gamă cuprinzătoare de acțiuni la toate nivelurile, cu condiția ca statele membre în cauză să nu se abată de la valorile UE, mai cu seamă statul de drept.

Într-o primă etapă, comunicarea inventariază întregul ansamblu de instrumente prin care Uniunea a oferit și oferă deja regiunilor aflate la frontiera estică asistență politică, tehnică și financiară, și anume:

- utilizarea rezervei agricole în beneficiul unor regiuni (fondul de criză al politicii agricole comune pentru intervenții rapide pe piețele agricole);
- revizuirea intermediară a politicii de coeziune pentru adaptarea investițiilor UE la noile provocări;
- alocarea a 19,3 miliarde de euro prin Fondul pentru o tranziție justă regiunilor cele mai afectate de tranziția ecologică, din care mai mult de jumătate au fost direcționați către cele nouă țări care se învecinează cu Rusia, Belarus și Ucraina;
- suspendarea programelor *Interreg* cu Rusia și Belarus și redirecționarea sumelor către programele transfrontaliere ale regiunilor cu care acestea se învecinează;
- utilizarea Mecanismului de redresare și reziliență pentru consolidarea capacităților de apărare, construirea infrastructurii de conectivitate, crearea de oportunități de angajare și facilitarea tranziției economice de-a lungul frontierei estice;

¹ Sunt avute în vedere regiunile de graniță din Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Ungaria, România și Bulgaria.

- alocarea a 170 de milioane de euro prin Instrumentul de gestionare a frontierelor și de politică în domeniul vizelor pentru modernizarea sistemelor de supraveghere, a telecomunicațiilor și a capacităților de combatere a dronelor;
- introducerea de măsuri specifice de sprijin în cadrul Fondului european maritim pentru pescuit și acvacultură pentru a atenua impactul negativ al războiului din Ucraina asupra sectorului pescuitului, acvaculturii și prelucrării;
- utilizarea finanțărilor din programul Orizont Europa pentru consolidarea ecosistemelor regionale de inovare;
- aplicarea Instrumentului de sprijin tehnic și a Inițiativei pentru convergența regiunilor în consolidarea capacității administrative și în abordarea blocajelor în calea creșterii economice;
- utilizarea Rețelei europene a birourilor cu competențe în materie de bandă largă pentru sprijinirea transformării digitale a acestor regiuni, la care se adaugă contribuția Centrelor europene de inovare digitală la consolidarea flancului estic al UE și sprijinirea Ucrainei;
- facilitarea eforturilor de combatere a acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine prin intermediul Scutului european pentru democrație și al Centrului European pentru Reziliență Democratică;
- utilizarea Observatorului european al mass-mediei digitale și a centrelor sale regionale și naționale pentru verificarea informațiilor publicate și alfabetizarea media la granița de est. Precum și dezvoltarea de proiecte de alfabetizare digitală, implicare civică și cooperare culturală prin programele Erasmus + și Europa creativă;
- mobilizarea a 9,1 miliarde de euro prin Mecanismul pentru interconectarea Europei pentru a sprijini regiunile de frontieră estică prin investiții strategice în conectivitate și securitate;
- utilizarea programului *EU4Health* pentru a sprijini reziliența regiunilor de la frontiera estică, inclusiv prin îmbunătățirea asistenței medicale pentru ucrainenii strămutați și prin avansarea pregătirii pentru situații de urgență în domeniul sănătății și a răspunsului la amenințările transfrontaliere;
- aplicarea Mecanismului de protecție civilă al UE pentru a completa eforturile statelor membre pe parcursul întregului ciclu de gestionare a riscurilor de dezastru, în cazul unor crize naturale și provocate de om.

În pofida tuturor acestor măsuri, Comisia Europeană a stabilit că sunt necesare acțiuni suplimentare și continue pentru asigurarea stabilității și prosperității regiunilor aflate la granița estică a Uniunii. Domeniile prioritare de acțiune ar fi: securitatea și apărarea; prioritizarea investițiilor; valorificarea avantajelor locale; îmbunătățirea conectivității și consolidarea comunităților locale.

Securitate și apărare

Intensificarea acțiunilor în acest domeniu este justificată pe baza numărului tot mai mare de amenințări hibride pe teritoriul Uniunii, cu impact asupra infrastructurilor critice.

Unele inițiative au fost deja propuse, cum ar fi [*Supravegherea flancului estic și Inițiativa europeană de apărare împotriva dronelor*](#), al căror obiectiv este integrarea apărării aeriene, a sistemelor contra-dronelor, a măsurilor de securitate terestre și maritime și a conștientizării situațiilor pentru a construi o capacitate europeană cuprinzătoare de apărare a frontierelor, combinând instrumente civile și militare, în strânsă cooperare cu NATO. De asemenea, [*Planul de acțiune privind securitatea dronelor și a sistemelor antidrone*](#) propune soluții practice pentru îmbunătățirea prevenirii incidentelor, detectarea dronelor, răspunsul la activitățile răuvoitoare cu drone și consolidarea pregătirii Europei pentru apărare împotriva amenințărilor cu drone. În plus, 150 de miliarde de euro, sub formă de împrumuturi, au fost puse la dispoziția statelor membre în cadrul instrumentului *Acțiunea pentru securitatea Europei (SAFE)* pentru

dezvoltarea industriilor de apărare. La rândul său, [pachetul privind mobilitatea militară](#) urmărește îmbunătățirea infrastructurii de transport cu dublă utilizare și simplificarea normelor și a procedurilor la frontieră privind transportul echipamentelor militare. Pe lângă toate acestea, Comisia propune triplarea finanțării pentru migrație, gestionarea frontierelor și securitatea internă în viitorul CFM 2026-2034.

În afara măsurilor de mai sus, Comisia Europeană se angajează, între altele:

- să dezvolte un plan de acțiune pentru prevenirea și contracararea războiului hibrid rusesc împotriva UE în spațiile terestru, maritim, aerian și digital;
- să sprijine îmbunătățirea mobilității militare în UE, inclusiv în regiunile de frontieră estică, prin sprijinirea dezvoltării infrastructurii cu dublă utilizare;
- să identifice, împreună cu statele membre, prioritățile de investiții specifice coridoarelor de mobilitate militară la frontierele estice;
- să consolideze pregătirea pentru crize în regiunile de frontieră estică pentru a proteja populațiile, economiile, industriile și să asigure reziliența și funcționalitatea infrastructurii critice, de apărare și cu dublă utilizare, inclusiv în sistemele de sănătate;
- să intensifice eforturile, împreună cu statele membre, pentru combaterea importurilor ilicite de tutun și produse conexe din tutun din țări terțe.

În vederea acestor acțiuni, Comisia își propune: să contribuie la dezvoltarea unor clustere (rețele) de reziliență în zonele transfrontaliere, axate pe pregătirea pentru dezastre și gestionarea crizelor; să desfășoare capacități de răspuns prin intermediul mecanismului de protecție civilă al Uniunii, în regiunile de frontieră estică cele mai afectate; să faciliteze dezvoltarea, în regiunile de la frontiera estică, a unor centre strategice pentru servicii spațiale regionale îmbunătățite; să consolideze conectivitatea securizată și să accelereze serviciul guvernamental de observare a Pământului pentru a asigura geo-inteligență spațială, inclusiv capacități europene dedicate și partajarea capacităților naționale; să sprijine înființarea Centrului de Securitate al UE pentru Marea Neagră, vizând consolidarea securității și rezilienței regiunii pe termen scurt și lung.

Prioritizarea investițiilor

Comisia Europeană recunoaște că regiunile aflate la frontierele estice ale Uniunii, în afară de faptul că se confruntă cu dificultăți în materie de dezvoltare economică, sunt nevoite în plus să direcționeze tot mai multe resurse

către securitate și apărare. În acest timp, operatorii economici percep aceste regiuni ca fiind cu risc ridicat, ceea ce face ca împrumuturile și investițiile să fie mai costisitoare. Pe de altă parte, Comisia întrevede potențialul de creștere al regiunilor de la frontiera estică, în măsura în care acestea pot găzdui infrastructură logistică și de apărare critică, valorificând în același timp resursele naturale și forța de muncă calificată.

Comisia arată că în creșterea economică a acestor regiuni un rol cheie l-ar putea avea industria dronelor, cu aplicații în supravegherea frontierelor, operațiuni de căutare și salvare și monitorizarea mediului. Mai mult, dezvoltarea tehnologiilor antidrone ar putea oferi o nouă oportunitate pentru inovare și antreprenariat.

În acest context, Comisia Europeană se angajează să acorde prioritate investițiilor în regiunile de la frontiera estică prin:

- înființarea mecanismului [EastInvest](#), o platformă de finanțare specifică, menită a răspunde nevoilor de investiții identificate în strategiile de dezvoltare ale acestor regiuni, prin acordarea de împrumuturi de către instituțiile participante, între care Grupul BEI, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), Banca Nordică de Investiții (NIB) și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB);
- o posibilă revizuire a normelor privind ajutoarele de stat, pentru a permite statelor membre aflate la frontiera estică să abordeze provocările specifice regiunilor în cauză;

- revizuirea modului în care regiunile frontaliere estice pot beneficia cel mai bine de oportunitățile oferite de viitorul Fond european pentru competitivitate;
- oferirea de sprijin consultativ specific entităților publice și private din regiunile frontaliere estice, pentru a facilita accesul la finanțare și pentru a sprijini dezvoltarea unei rezerve de proiecte de investiții;
- colaborarea cu statele membre în cadrul actualului CFM pentru a institui forme simplificate de rambursare, pentru a facilita accesul la finanțare al microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici din regiunile frontaliere estice;
- promovarea creării de clustere în regiunile frontaliere estice, pentru a încuraja ecosistemele locale de inovare, colaborarea între întreprinderile mici și mijlocii și accesul la oportunitățile de finanțare ale UE;
- intensificarea cooperării cu Grupul Băncii Mondiale în cadrul Inițiativei privind regiunile aflate în proces de recuperare a decalajelor în statele baltice pentru a oferi municipalităților expertiză și pentru a contribui la dezvoltarea de proiecte pentru păstrarea și extinderea întreprinderilor, dezvoltarea capitalului uman, precum și consolidarea capacităților. În afara acestor inițiative, statele membre sunt invitate, între altele, să se asigure că dificultățile regiunilor frontaliere estice sunt luate în considerare în programarea viitoarelor planuri de parteneriat național și regional, prevăzute de CFM 2028-2034 și să sporească stimulentele pentru activitatea economică în aceste regiuni, cum ar fi măsurile fiscale specifice și subvențiile conforme cu ajutoarele de stat pentru întreprinderile deja stabilite sau să stimuleze noi investiții în regiunile frontaliere estice.

Valorificarea avantajelor locale

Comisia Europeană relevă bogăția de resurse naturale, încă neexploatate, ale acestor regiuni aflate la frontiera estică a Uniunii, resurse care pot contribui la crearea de biomateriale inovatoare, la reducerea

emisiilor, la stimularea inovării, la generarea de locuri de muncă verzi și revitalizarea zonelor rurale. Țări precum Finlanda, Estonia, Polonia sau Slovacia joacă roluri importante în aprovizionarea UE cu materii prime esențiale. România se remarcă prin zăcămintele promițătoare de magneziu și cupru, contribuind astfel la obiectivele UE privind materiile prime critice și securitatea aprovizionării. Pe lângă potențialul minier, regiunile frontaliere estice, inclusiv cele din România, trebuie să mențină și să revitalizeze producția agricolă, piscicolă și de acvacultură prin reînnoirea generațiilor de fermieri și prin sprijin financiar mai consistent. De asemenea, Comisia Europeană atrage atenția asupra necesității deblocării potențialului de energie din surse regenerabile al acestor regiuni, cu rol în asigurarea securității energetice a întregii Uniuni. În acest cadru, Comisia Europeană se angajează să sprijine, între altele:

- accelerarea integrării sistemelor de energie electrică ale statelor baltice în rețelele europene, inclusiv prin consolidarea rezilienței infrastructurii și a rețelilor offshore, precum și a infrastructurii transfrontaliere pentru hidrogen;
- punerea în aplicare a proiectelor prioritare de infrastructură transfrontalieră în regiune;
- proiectele de interes comun și a proiectele de interes reciproc cu țări terțe, inclusiv prin intermediul Mecanismului pentru interconectarea Europei;
- inițiativele industriei circulare din regiunile frontaliere estice, pe baza [Strategiei în domeniul bioeconomiei](#);
- producția de biogaz și biometan, în conformitate cu obiectivele *REPowerEU* și cu piața-lider pentru îngrășăminte de origine biologică prezentată în Strategia în domeniul bioeconomiei;
- proiectele strategice în temeiul Regulamentului privind materiile prime critice, pe baza Planului de acțiune *RESourceEU* și a potențialului de aprovizionare al regiunii cu materii prime critice;
- activitățile specifice regiunilor frontaliere estice în cadrul [Pactului rural](#);

- participarea tinerilor la agricultură în regiunile frontaliere estice prin intermediul strategiei UE pentru reînnoirea generațiilor în agricultură.

În paralel, statele membre sunt chemate să consolideze în continuare securitatea energetică; să pună în aplicare proiecte privind energia din surse regenerabile și să modernizeze încălzirea centralizată în regiunile frontaliere estice, precum și să faciliteze investițiile în vederea reducerii sărăciei energetice în beneficiul gospodăriilor și al microîntreprinderilor vulnerabile.

Îmbunătățirea conectivității

Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a dus la închiderea spațiilor aeriene și eliminarea Rusiei și Belarus de pe hărțile rețelei transeuropene de transport (TEN-T) a UE, retrogradând conexiunile transfrontaliere. Ca urmare a sancțiunilor și a închiderii frontierelor, Uniunea Europeană a priorizat consolidarea coridoarelor TEN-T, integrarea deplină a regiunilor frontaliere estice în piața internă și în spațiul de securitate european, prin noi alinieri ale coridoarelor, dezvoltarea infrastructurii cu ecartament standard în statele baltice și Finlanda, precum și îmbunătățirea conectivității transfrontaliere cu Ucraina și Moldova. Aceste măsuri reprezintă investiții strategice în coeziune, reziliență economică și securitate, în paralel cu întărirea rezilienței regiunilor Dunării/Mării Negre și Mării Egee pe flancul estic, fiind esențială și asigurarea unui acces adecvat la transport public și servicii la cerere în zonele frontaliere, pentru a facilita accesul populației la locuri de muncă și servicii publice.

În acest cadru, Comisia se angajează:

- să stimuleze cooperarea în ceea ce privește rețelele de infrastructură, inclusiv extinderile către Ucraina și Moldova, și să sprijine dezvoltarea coridorului Rail Baltic/TEN-T și mobilitatea militară nord-sud;
- să faciliteze integrarea sistemelor feroviare din regiunile frontaliere estice în cadrele de cooperare TEN-T și ale Mecanismului pentru interconectarea Europei, atât cu restul UE, cât și cu Ucraina și Moldova, pentru a îmbunătăți mobilitatea și securitatea militară și pentru a crea oportunități economice suplimentare;
- să ofere finanțare pentru conectivitatea 5G în cadrul UE, precum și între UE și țările terțe, cu accent pe rețelele magistrale;
- să faciliteze asistența tehnică acordată autorităților publice, pentru implementarea rețelilor de fibră optică și 5G, precum și întreprinderilor, pentru adoptarea tehnologiilor digitale;
- să sprijine statele membre de la granița cu Ucraina, Rusia și Belarus să își pregătească viitoarele capitole *Interreg* pentru perioada 2028-2034, ținând seama și de cooperarea nord-sud.

Statele membre sunt invitate, între altele, să modernizeze infrastructura acordând prioritate conexiunilor rutiere și feroviare cu principalele centre urbane; să faciliteze punerea în aplicare a proiectelor transfrontaliere critice aflate în curs; să pună în aplicare la timp planul de acțiune privind cooperarea consolidată în cadrul coridorului Marea Baltică–Marea Neagră–Marea Egee; să țină seama de regiunile transfrontaliere estice în foile de parcurs naționale privind deceniul digital și să utilizeze pe deplin [Regulamentul BRIDGEforEU](#), pentru a contribui la soluționarea obstacolelor transfrontaliere dintre regiunile de pe flancul estic.

Consolidarea comunităților locale

Populațiile din regiunile de la frontiera estică a UE au dat dovadă de reziliență și adaptabilitate în fața dificultăților, însă rezistența lor depinde în continuare de coeziunea comunitară și de capacitatea de a absorbi șocuri. Depopularea accelerată, îmbătrânirea populației și densitatea scăzută creează obstacole majore, agravate de stagnarea pieței locuințelor și de valorile reduse ale proprietăților, care limitează accesul la credite ipotecare și alimentează un ciclu vicios de emigrare și scădere a atractivității regiunilor.

Pentru a contracara aceste tendințe, Comisia pune accent pe consolidarea guvernantei la toate nivelurile, pe întărirea capacității autorităților regionale și locale, precum și a societății civile, dar și pe promovarea statului de drept. Furnizarea serviciilor esențiale și sociale rămâne critică, iar limitările financiare ale administrațiilor locale duc la deficite cronice de personal în educație, sănătate și îngrijire, accentuate de îmbătrânirea forței de muncă, ceea ce impune investiții ținute în infrastructuri sociale, de sănătate, îngrijire a copiilor și accesibile pe termen lung.

În acest context, Comisia se angajează:

- să sprijine crearea unei comunități de practicieni în regiunea frontierei estice, pentru a face schimb de bune practici și de soluții de pregătire între municipalități;
- să identifice căi de facilitare a accesului municipalităților la echipamente critice, inclusiv prin achiziții publice comune;
- să promoveze inițiativele de dezvoltare locală care sunt de competența comunității;
- să stimuleze financiar ONG-urile locale pentru susținerea alfabetizării digitale și mediatice și pentru a sprijini inițiativele artistice și meșteșugărești;
- să elaboreze un proiect de învățare reciprocă pentru a consolida implicarea civică a elevilor;
- să sprijine eforturile de combatere a acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine;
- să sprijine mass-media locală și organizațiile de verificare a veridicității informațiilor.

În acest plan al consolidării comunităților locale, un rol esențial revine statelor membre, motiv pentru care acestea sunt chemate:

- să crească accesul la programele destinate educației, formării profesionale, recalificării și perfecționării;
- să creeze legături mai puternice între educație și ocuparea forței de muncă prin intermediul centrelor de excelență profesională Erasmus+, al Alianței europene pentru ucenicii, al perfecționării cadrelor didactice din domeniul educației și formării profesionale și al cercetării/inovării;
- să acorde prioritate păstrării tinerilor în regiunile frontaliere estice, inclusiv prin oferirea de împrumuturi cu dobândă redusă pentru achiziționarea primei locuințe;
- să încurajeze cooperarea dintre municipalități, inclusiv prin punerea în comun a resurselor disponibile și prin asigurarea unor servicii esențiale pentru comunitățile lor;
- să consolideze participarea civică, educația, voluntariatul, alfabetizarea mediatică și financiară, pregătirea și inițiativele de la nivel local;
- să promoveze integrarea socioeconomică a resortisanților țărilor terțe și a minorităților în regiunile frontaliere estice, prin utilizarea deplină a oportunităților de finanțare din partea UE.